אואסורים לזרים יוהן נכסי כהן יועולים באחד

ומאה יומעונין רחיצת ידים יוהערב שמש

הרי אלו בתרומה ובכורים ימה שאין כן במעשר מאי מה שאין כן במעשר לאו מכלל

דמעשר במיל ברובא ואם איתא דחזקיה הוח ליה דבר שיש לו מתירין יוכל דבר

שיש לו מתירון אפי' באלף לא במיל וממאי

דמה שאין כן במעשר דבמיל ברובא דלמא לא במיל כלל לא מצית אמרת הכי דלגבי

תרומה חומרי דתרומה קתני קולי דתרומה

לא קתני והא קא תני והן נכםי כהן לא סלקא

דעתך דתניא בהדיא מעשר שני בטיל

ברובא יובאיזה מעשר שני אמרו במעשר

שאין בו שוה פרומה ושנכנם לירושלים

ויצא ואם איתא לדחזקיה ליעבד ליה

לדחזקיה וניחלליה על מעות הראשונות

דלא פריק וניתי מעשר דאית ליה ונצטרפינהו

דאורייתא ודרבנן לא מצמרפי וניתי דמאי

דלמא אתי לאתויי ודאי וגיתי שתי פרוטות

ונחלל עלייהו מעשר בפרומה ומחצה ונחלל

האי על האיך יתירא מי סברת פרומה ומחצה

תפסה שתי פרוטות לא פרוטה תפסה פרוטה

וחצי פרומה לא תפסה הדר הויא ליה דאוריית'

ודרבנן ודאורייתא ודרבנן לא מצמרפי

ונייתי איסר דלמא אתי לאתויי פרוטות

ושנכנם לירושלים ויצא ואמאי וליהדר

ונעייליה בשנטמא ונפרקיה ידאמר ר' אלעזר

מנין למעשר שני שנממא שפודין אותו

אפילו

ל) [בילה ג: וש"נ],ב) פסחים לו: מכות יט: סנהדרין קיב:, ג) [ויקרא כב], ד) [קידושין נב:], ס) [וע"ע בתוס' דיבמות עג. ד"ה ואסורים לזרים בו. 7 יש המסורים מורים כר'], 1) [דף פב. אמר ריש לקיש כל"ל], 1) [בקדושין נב: נד:].

גליון הש"ם

תום' ד"ה ועולה וכו' ואסמכתא בעלמא הוא. עי׳ מנחות עז ע״ב ברש״י ד״ה מדמעת: בא״ד ברוב ביבש ובלח בם'. משה לי הא במין במינו גם בלח בטל ברוב. ואם מין בשאינו מינו גם מדרבנו בטל בס' דהא דתרומ בק"ח היינו מדרבנן זולת דנימא דכוונת התום' באינו בתר שמא ודוחק:

מוסף רש"י ואסורים לזרים. כלאו (חגיגה יח:)**. והו נכסי** כהן. לקדש נהן את האשה וליקח בדמיהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ויבמות עג.) **אכל מעשר** יסיכה ואיו אשה מתהדשת בו, וסתם משנה ר"מ דאמר מעשר ממון גבוה הוא, ואע"ג דקולא הוא לגבי ובכורים אפ"ה ליה (יבמות שם). ועולים באחד ומאה. אבל בפחות אין עולין אלא כל החולין אסור לזרים אבל מעשר בטל ברוב ולא בעי אחד ומאה (יבמות עג.). וטעונין רחיצת ידים. לפי שהשני עושה שלישי, וידים גזרו עליהם טומאת שני, לפיכך פוסלות את התרומה אם לא נטלן (חגיגה יח:) וטעונין נחלת ידים אפילו הן פירות, דסתם ידים שניות הן מדרבנן ופוסלות את התרומה, אבל מעשר וחולין קי"ל (חולין קו.) הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח (יבמות עג.). והערב שמש. אם נעמא טומאה דאורייתא וטבל, אינו אוכל בתרומה עד שיעריב שמשו, ילפינן ביבמות (עד:) יום מותר במעשר ואסור כתרומה (יבמות עג.). מה שאין כן במעשר. חין . מיתה ואין חומש ואין אסור לזרים, שהרי כל עלמו נאכל לזרים, וחומש שמוסיף בפדיונו לא איירי הכא בחומש כי האי גוונא, דאין עבדים וקרקעות, דלא ניתן אלא לאכילה ושתיה וסיכה, ואין טעון רחילת ידים שאין השני פוסל בו לעשות שלישי השני פוסנ כו נעשות שנישי וחינו טעון הערכ שמש, דקייל טבל ועלה חוכל במעשה, ותקרחי ילפינן לה ביבמות פרק הערל (חגיגה יום). וכל דבר שיש לו מתורין אפילו באלף לא במיל. ואע"ג דמדאורייתא חד בתרי בטיל דכתיב אחרי רבים להטות, אחמור רבנן הואיל ויש לו ממירין לאחר זמן לא יאכלנו באיסור על

ידי ביטול (ריצה ג:).

מה שאין כן במעשר דאפי׳ איסור ליכא: והן נכסי כהן. לקדש בהן את האשה משא"כ במעשר. סתם משנה כרבי מאיר דאמרי מעשר ממון גבוה הוא והמקדש בו לא קידש: וטעונים רחילת

הזהב

ידים. לפירות שהידים טמאות שניות גזרו בהן רבנן ושני עושה שלישי בתרומה מה שחין כן במעשר שחין טעון רחילת ידים לפירות דאמר מר הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח והכי מוקמי׳ לה בחגיגה בפ׳ שני (דף יח:): והערב שמש. לטומחה דאורייתא משא"כ במעשר דאמר מר טבל ועלה אוכל במעשר ומקרא ילפינן לה ביבמות בפרק הערל (דף עד:): ועולין בחחד ומחה. לריכין חחד ומאה לבטל ואין בטלין ברוב משא"כ במעשר דבטיל ברוב ולא בעי אחד ומאה. ועל כרחך במעשר שאין לו תהנתא לא בפדייה ולא להעלותו לירושלים האמר דאי אית ליה תקנתה המור רבנן דבר שיש לו מתירין לא בטיל והכא כגון שנטמא דלית ליה תקנתא באכילה ואין בו שוה פרוטה דלאו בר פדייה הוא אם איתא לדחוקיה כו': דלגבי סרומה. משנה זו במסכת בכורים (פ"ב מ"ח) שנויה הלכך חשיבותא דידה קא מני ואזיל ולאו קולי דידה שתהא היא עולה ומעשר אינו עולה: לא ס"ד. דלא בטיל כלל אלא ודאי בטיל ברוב קחמר: ושנכנם לירושלים ויצח. לקמן מפרש דלית ליה תקנתא לא באכילה ולא בחילול: דלא פריק. לא פדה מעשר עד הנה שיהו מעות מעשר בידו: וניתי מעשר. שוה חלי פרוטה: ונלרף. יביאנו אלל המעורב ויאמר המעורב וזה מחוללים על פרוטה זו ואשתכח דיש לו מתיריו:

דאורייתא ודרבנן לא מלטרפי. לתפוס פרוטה זו בקדושת מעשר שהמעורב מן התורה בטל ברוב דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות ורבנן הוא דאמרו היכא דיש לו מתירין לא ליבטיל הלכך אין איסור מעשר בזה אלא מדרבנן הילכך אין מלטרף עם זה לתפום פדיונו נמצא שוה חצי פרוטה שהביא נאכל בלא חילול אבל דחזקיה מעות הראשונות כבר נתפסו: וניתי. חלי שוה פרוטה דמעשר שני של דמאי הלקוח מעם הארץ דאיסורו ופדיונו דרבנן דמדאורייתא כל אדם נאמן על המעשרות: דלמא אחי לאסויי ודאי. ואז נמצא שוה חצי פרוטה שאינו מעורב נאכל בלא חילול: וניתי שתי פרוטות. נחושת: ויחלל עליהן מעשר שוה פרוטה ומחלה. ונחלליה להאי מעורב על האיך חלי פרוטה יתירא דהויא ליה כדחזקיה: מי סברת שוה פרוטה ומחלה. מעשר: ספסה שתי פרוטות. בקדושה דנמלי האיך לאילטרופי בהדייהו שכבר נתפסו: פרוטה חפסה שוה פרוטה. מן המעשר: חלי פרוטה. הנותר במעשר: לא תפסה. לפרוטה שניה. וא"ת המעורב בו יצטרף להשלים הדר הוה ליה דאורייתא ודרבנן. ואם באת לומר דחזקיה נמי היכי משכחת שיש עודף על ידי מי נתפס משכחת ליה במחלל מעשר בסלע שלם או בשהל או באיסר שאפי׳ לא היה המעשר שוה אלא שלש פרוטות נתפס כל האיסר: וניתי איסר שלם. ויחלל עליו מעשר בפחות מדמיו: גזירה דלמא אתי לאתויי ב' פרוטות. ומעשר בפרוטה ומחלה ונמלא שוה חלי פרוטה נאכל בלא חלול הלכך טוב לו שיבטל ברוב: וליעייליה. עם תערובתו ויאכלנו

בירושלים: וניפרקיה. קס"ד ביש בו שוה פרוטה נמי קאמר: ואפי׳

ואסורים לורים. בלא יאכל². ואלטריך למתנייה משום דבעי למתנייה | אסורים לורים פרש"י דמשום מעשר קתני לה לאשמעי׳ דאפי׳ איסורא ליכא ומיהו במסכת חלה (פ״א מ״ט) לא מלינו לפרשו הכי דתנן התם החלה והביכורים חייבין עליהם

מיתה וחומש ואסורים לזרים ולא קתני מה שאין כן במעשר וי"ל כדמפרש בירושלמי ואסורים לזרים אפילו חלי שיעור או דאורייתא או דרבנן דפליגי רבי יוחנן ור"ל בפרק בתרא דיומא (דף עד.) ואין לפרש דאסורה לזרים אפי׳ על ידי פדיון דבפרק הערל (יבמות דף עד.) אמר אין

לה פדיון שייריהי: וטולה באחר ומאה. נספרי דרים ממקדשו ממנו דתרומה עולה באחד ומאה וערלה וכלאי הכרם באחד ומאתים דמתוך שכפל איסורו כפל עלייתו פואסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא תרומה וערלה וכלאי הכרם בטלים °ברוב ביבש ובלח בס׳ כשאר איסורין דבפרק המקין (גיטין דף נד:) גבי נפלו ונתפלעו קאמר והא הכא דמדאורייתא בטל ברוב ובפ׳ כל הבשר (חולין דף קטו: ושם ד"ה ומה) ובפ' כל שעה (פסחים דף כד: ושם) יליף איסור הנאה בבשר בחלב מק"ו דערלה ולא פריך מה לערלה שכן לריכה אחד ומאתים להתבטל ובפרק הערל (יבמות ד' עג:) דחשיב מחפ"ז דהוי בתרומה ולא במעשר ולא חשיב אחד ומאה והתם נמי י אמר ר' יוחנן והוא שרבו חולין על התרומה: באחד ומאה. עולין מאיסור

להיתר ולוקחים מדה אחת ונותנים לכהן כדתנן במסכת ערלה (פ"ב מ"ה) תרומה ותרומת מעשר עולין בק״א ולריך להרים הערלה וכלאי הכרם במאתי׳ ואחד ואין לריך להרים וטעמא דלריך להרים טפי בתרומה מבשאר איסורים מפרש

בירושלמי משום גזל השבט פירוש כהן: (לעיל) והן נכסי כהן. שילהי ביכורים תנן למה אמרו נכסי כהן ליקח בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה משא"כ במעשר דתנן בפרק קמא דמ"ש (מ"ז) אין לוקחין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ממעות מעשר שני ותימה דבפ׳ בתרא דמעשר שני (מי״ב) תנן לא נחתי ממנו למת לא לקחתי ממנו ארון ותכריכים למת משמע הא לחי דומיא דמת שרי אלמא שרי ליהח בגדים וי"ל דההיא דבפרק בתרא דמ"ש (מי"ב) אחיא כר' יהודה דאמרי ממון הדיוט הוא אי נמי תרוייהו כר' יהודה ובגדים דוקא שהגוף נהנה מהם שרי אבל עבדים אסורים מיתורא דקרא אי נמי תרוייהו כר"מ ומן התורה שרי לקנות כל מילי ומדרבנן הוא דאסור והא דאמר בירושלמי לא נתתי ממנו למת למאי אי ליקח ארון ותכריכין הא לחי נתתי בתמיה אלא לסיכה ההיא דרשה אסמכתא בעלמא היא למאי דאסירא מדרבנן ומוקי לה בסיכה אבל אמת הוא דאתא למעוטי ארון ותכריכין כדתנן בשילהי פירקין דמעשר שני והא דאמר פרק הערל (יצמות דף עד. ושם) מנין למעשר שני שנטמא שמותר לסוך ממנו שנאמר לא נחתי איזהו דבר ששוה לחיים כו׳ ואימא לארון ותכריכין ה"פ להא לחודיה אבל סיכה אסורה שמבערו בטומאה הוי כמו אכילה ומשני ממנו מגופו של מעשר משמע :[וע"ע תוס' יבמות עג. ד"ה נכסי]

ומעונין רחיצת ידים. אפילו למגע דאילו לאכילה אף למעשר טעון כדחמר בפ' השוחט (חולין דף לג:) כל הטעון ביחת מים מדברי סופרים אסור בתרומה ומותר במעשר דברי ר"מ וחכמים אוסרין: הוה ליה דבר שיש לו מתירין. וא״ת תרומה נמי יש לו מתירין בשאלה כדאמר בפ' הנודר (נדרים דף נט.) וי"ל כדאמר התם

מי הוי מצוה לאתשולי עלה אי נמי שנתנה לכהן שאינו יכול לשאול עליה עוד שאינה ברשותו: דלכוא אתי דאתויי ודאי. וא"ת בהקומץ רבה (מנחות דף לא.) קאמר רבי שמעון שזורי פעם אחת נחערב לי טבל בחולין ואמר לי רבי טרפון לך וקח בשוק ועשר עליו ולא גזרינן דלמא אתי לאתויי ודאי וי"ל דהתם ליכא למגזר דלמא אתי לאתויי ודאי דידע שפיר דאין מפרישין תן החיוב על הפטור אבל הכא לא אסיק אדעתיה דלא מצטרפי דאורייתא ודרבנן: דלמא אתי דאתויי פרומות. וא"ת והא דתנן (מ"ש פ"ב מ"ח) הפורט סלע ממעות מ"ש אלמא מחללין מעשר על פרוטות וא"א לנמנם שישוה מעשר לפרוטות שלימות וא"כ אותו פחות משוה פרוטה אוכל בלא חלול וי"ל דמייתי איסר בהדייהו וא"ת דלמא מייתי פרוטות לבד כדגזר הכא וי"ל דהתם לא טעי דידע דחלי פרוטה לא תפסה אבל הכא טעי דלא מסיק אדעתיה דאורייתא ודרבנן לא מלטרפי: לרהדר ודעיידיה. לעיל גבי אין בו שוה פרוטה לא פריך הכי דאיירי ברחוק מירושלים הרבה ומקרי בהכי אין לו מתירין אבל הכא דקתני משנכנס לירושלים ויצא משמע אפי׳ לא יצא אלא פסיעה אחת ואמאי ולעייליה:

מהל' ביכורים הל' [ופט"ו מהל' מאי אסורות הל' יג]: צא ב מיי פ״ד מהל׳ בא ב מיי פין מ ציכורים הלי יד: צב ג מיי' פי"ג מ תרומות הל' א ופ"ד מהלי ביכורים הלי טו: צג ד מיי פי״א מהלי תרומות הל' ז נופ"ח מהל' אבות הל״ח]: צד ה מיי פ״ו מהל׳ תרומות הל' ב ופ"ז מהל' מעשר שני הל' יא: צה ו מיי פ"ג מהל' מעשר שני [הל' א] והל' יו והל' כד ופ"ו שם הל' יא: צו ז מיי פ״א מהלי י״ט הלי כ ופט״ו מהלי מאכלות אסורות הלי ט י טוש"ע י"ד סי' קב סעי' א: צו חט מיי פ״ו מהל׳ מעשר שני הלי טו: מעשר שני הלי טו: אח י מיי' פ"ב שם הלי ח

ופ"ג הל' ג סמג

עשין קלו [טוש"ע י"ד סי" שלא סעיף קלה]:

עין משפם

נר מצוה

צ א מיי פ"ו מהלי